

kerültek elő dunántúli import edények töredékei, fényes fekete, karcolt vonaldíszes, kottafejes díszítésű töredékek.

A lelőhely legsűrűbb részén, különösen a 79+880–79+900 km-szelvények közötti szakaszon a jelenségek egymáshoz való helyzete alapján három időbeli periódust különítettünk el, ezt a megfigyelésünket a kerámialeletek is alátámasztják. Néhány gödör az AVK klasszikus időszakához tartozik, a telep nagy része a szakálhádi kultúra korai időszakához sorolható, néhány jelenség átnyúlik a későbbi, klasszikus szakálhádi időszakba is.

A leletanyag a ceglédi Kossuth Múzeumba került.

Munkatársak: dr. Ecsedy István, Zimborán Gábor régész, Baranya Tamás technikus.

KOVÁCS ÁGNES – RAJNA ANDRÁS

7. Abony, Tatárhányás-dűlő

(Pest megye) Sza

A 4. sz. főút Abonyt elkerülő nyomvonalának kutatása során megelőző feltárást végeztünk a dűlő területére eső 39. számú lelőhelyen. 2004. május 20. és június 10. között a 84+715–730 km-nél levő földútkeresztezés déli részén és a jobboldali földút területén, a 84+610–715 km és a 84+730–810 km-szelvényben folytattuk és befejeztük a 2003-ban megkezdett munkát.

A feltárt 1896 m² területen 13 objektum: 11 gödör, egy körárok és egy sírfolt rajzolódott ki. A gödrök általában kerek alakú, méhkas vagy ívelten szűkülő falú, egyenes aljú vermek, melyek betöltéséből állatcsont, illetve néhány darab gyorskorongolt, szürke vagy téglaszínű edénytöredék, továbbá néhány darab kézzel formált cserép került elő.

A lehumuszolt terület keleti részén jelentkezett a 9,08×9,2 m átmérőjű, DK-i irányba nyitott körárok, melynek közepére egy DK-ÉNy tájolású sírgödört ástak. A szabályos, lekerekített sarkú, téglalap alakú sírban nyújtott helyzetben, hátára fektetett fiatal férfi bolygatott vázát bontottuk ki. A sír kevert betöltéséből, másodlagos helyzetből vaskéstöredék, ezüst Crispina denarius (177–192) és egy pont-kör díszítésű bronz szíjvég került elő. A váz jobb kulcsontján erősen korrodálódott vasfibulát, a bal combcsont belső, felső vége mellett bronz övcsatot, a jobb combcsont alsó, belső vége mellett vas övcsatot és a bokacsontok között egy téglaszínű, enyhén bikónikus testű, talpgyűrűs, 5,5 cm magas poharat találtunk. A sírt a Kr. u. 2. századra, a telepobjektumokat a leletanyag alapján a 3–4. századra keltezzük.

A leletanyag a ceglédi Kossuth Múzeumba került.

Munkatárs: Farkas Ildikó ásatási technikus.

GULYÁS GYÖNGYI

8. Abony, Turjányos-dűlő

(Pest megye) R, Sza

2004. szeptember 13. és november 12. között megelőző régészeti feltárást végeztünk a korábban már feltárt bányafelületről É-i irányban megnyitott területen.

A lelőhely a Füzes-ér egykori meanderének É-i partján, enyhén kiemelkedő, félszigetszerű területen fekszik, mintegy 88–89 m tengerszint feletti magasságon. A régészeti jelenségek eloszlása főként a megnyitott felület Ny-i, D-i és szórványosan a K-i területén elhelyezkedő, laza szerkezetű, viszonylag rövid ideig lakott településre utalt. A feltárt régészeti objektumok legtöbbször beásás, gödör, melyekből sok esetben csak legalsó részük maradt meg. Az időnként rendkívül nagy felületű, bizonyosan többször megújított hulladékgödrök szolgáltatják a leletanyag döntő részét. Ezekon kívül megfigyeltünk nagyméretű, növényi lenyomatos tapasztásdarabokkal teli gödröket, valamint két olyan objektumot, melyeknek alján összetört állapotban, majdnem teljes, kiegészíthető edények feküdtek. Említést érdemel a felület K-i részén feltárt szarmata férfi sírja, melyből vasfibula, vascsat és kés került elő. A régészeti leletanyag, az utóbbi objektumot kivéve, egységesen a késő rézkorba sorolható. A gödrök betöltéséből viszonylag nagy mennyiségű kerámiatöredék mellett pattintott, illetve csiszolt kőeszközök, valamint csonteszközök is előkerültek. A nagyszámú állatcsont, főként szarvasmarha-csontok intenzív állattartásra utalnak. Ritkán egy-egy emberi maradvány – két koponya és néhány vázcsont – is előfordult az objektumok leletanyagában. A gödrökből nagy számban előkerült leégett agyag házfaltapasztások, illetve kemencék sütőfelületeinek töredékei ugyanakkor egykori felszíni épületekre utalnak, ezek nyomai azonban a jelenlegi humuszolt felszínen már nem figyelhetők meg.

A település az előkerült kerámialeletek stílusjegyei alapján a késő rézkor kialakuló szakaszával, a régészeti kutatás által Cernavoda III. – Protoboleráz horizont néven elkülönített kulturális egységgel hozható összefüggésbe (Kr. e. 3700–3500).

A kerámia viszonylag jó minőségű, gyakran fényezett felületű, csak néhány esetben díszített beböködött pontsorokkal, vagy bekarcolt vonaldíszekkel. Előkerült egy-két vörös festésű töredék is. A legkedveltebb edényformák az ívelten kihajtó peremű, tört profilú, gyakran függőlegesen átfúrt bütyökkel ellátott tálak, illetve a vékony falú, nyomott gömbös testű, általában szalagfüles korsók, bögrék. A függőlegesen az edény falába fúrt, úgynevezett „szubkután fül” típusa is nagy számban került elő. A viszonylag finom kidolgozású edények mellett a vastagabb falú, gyakran durvított felületű fazekak, illetve nagyméretű tárolóedények töredékei is előfordulnak. A külső kulturális kapcsolatszerek vizsgálata szempontjából különösen fontosak a lelőhelyen eddig előkerült, kivágott háromszögekben álló geometrikus mintájú, illetve úgynevezett tűzdelt barázdás díszű, fehér mészbetétes edénytöredékek, melyek nagy valószínűséggel nem helyi készítmények, formakörük a Dunántúl területe felé mutat. A feltárt csont-, illetve kőeszközök viszonylag kevés, ám annál karakteresebb típusba sorolhatók. A csonteszközök közt főként laposra csiszolt véső, esetleg spa-